

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Imenovanje dr. Rieglerja.

Že dolgo ni javnega mnenja na Slovenskem nobena stvar tako neprijetno presenetila in tako globoko razburila, kakor imenovanje nadsvetnika dr. Rieglerja višjim državnim pravdnikom. Nihče ni pričakoval, da dobi to velevažno mesto kak slovenski uradnik, pač pa se je in to po vsi pravici pričakovalo, da se bo justična uprava pri tem imenovanju ozirala na potrebo justice same, in upoštevala, da je znanje slovenskega jezika pogoj dobri in pošteni justici, da je za vestno in pravično uradovanje neizogibno potrebno. Pa tudi to pričakovanje se ni izpolnilo.

Ko je bilo mesto višjega državnega pravdnika izpraznjeno, šli so nekateri slovenski poslanci k ministrskemu predsedniku Körberju in k pravosodnemu ministru baronu Spens-Boodenu, in ju opozorili na dejanske jezikovne razmere v graškem višjesodnem okrožju ter jima polagali na srce, naj se imenuje višjim državnim pravdnikom funkcionar, ki je zmožen obeh jezikov. Poslanci so imeli nado, da njih koraki ne ostanejo brez uspeha, kajti ministrski predsednik je priznal, da je „selbstverständlich“, da mora biti višji državni pravdnik več obeh jezikov.

Nekaj časa je stvar dobro stala. Nekaj časa so prišli v poštev samo taki prosilci, ki so več obeh jezikov. Prejkone je mej drugimi prosil za to mesto tudi nadsvetnik Ledenic, ki je popolnoma več obeh jezikov, in prejkone je smel nekaj časa opravico upati, da postane on in nihče drugi višji državni pravdnik. Iz sledečega bo razvideti, od kod je prišlo, da je pogorel jezikovno in strokovno popolnoma sposobni lisjak Ledenic, in je bil imenovan dr. Riegler. Da bi Ledenicja vsaj nekoliko ohladili, doletelo ga je pri ti priliki — dasiravno je bil šele pred kratkim odlikovan — novo odlikovanje. Postal je dvorni svetnik, menda da bi pod tem plaščem pozabil, da je propadel pri kompetenci za mesto, na katerem

bi ga Slovenci radi videli, dasi je v vsakem oziru naš nasprotnik.

Ko smo se Slovenci potegnili za to, da naj postane višji državni pravdnik funkcionar, ki je zmožen obeh jezikov, pa naj pripada katerikoli narodnosti, ker prebiva v višjesodnem okrožju 1.200.000 Slovencev, mobilizirala se je takoj vsa nemška birokracija in na čelo ji je stopil sam višjesodni predsednik grof Gleispach, ki si sedaj na naše stroške skuša zopet pridobiti milost graških nacionalcev. Gleispach se je z vso odločnostjo in z vso brezobzirnostjo uprl zahtevi, da bimoral biti višji državni pravdnik zmožen slovenskega jezika, rekoč: „Hier handelt es sich um ein Prinzip“. Gleispachov princip je torej, da višji državni pravdnik v Gradcu mora biti vselej Nemeč, in da ne sme biti zmožen slovenskega jezika, če tudi je polovica vseh aktov, kar jih ima rešiti višje drž. pravdnništvo, pisana v slovenskem jeziku. Gleispach stoji torej načeloma povsem na tistem stališču kakor „Grazer Tagblatt“!

Ta princip, ki ga je proglasil grof Gleispach, izvira iz tiste kratkovidnosti avstrijske birokracije, ki je največ kriva, da je jezikovni boj v naši državi postal tako srdit in tako divj, in kakor je videti, ne bo ta intolerantna in brezobzirna birokracija prej mirovala, dokler tudi na Kranjskem in na Štajerskem ne razneti ravno tako strastnih bojev, kakor divjajo zdaj na Češkem.

Poleg grofa Gleispacha mobilizirali so se proti slovenski zahtevi, da bodi višji državni pravdnik graški zmožen obeh jezikov, zlasti še gospodje v justičnem ministrstvu. Iz zanesljivega vira vemo, da se je neki merodajni načelnik v justičnem ministrstvu izrazil: „Das ist eine Unverschämtheit, das ist eine Arroganz von den Slovenen, dass sie diesen Posten in den Bereich ihrer politischen Präntensionen ziehen. Die Oberstaatsanwaltschaft im

reindeutschen Graz muss deutsch sein.“

Iz teh besed govori naravnost blazen fanatizem, čigar obseg se šele prav spozna, ako se pomisli, da sta v celem graškem višjesodnem teritoriju samo dve nemški okrožji, ljubensko in graško, pri petih (Ljubljanskem, novomeškem, celjskem, mariborskem in celovškem) pa imajo opraviti največ s slovenskimi strankami. Besedam omenjenega sekijskega načelnika v justičnem ministrstvu ne moremo danes posvetiti tistega komentarja, ki ga zasluži. Te besede so tako nečuvne, da bi bila tudi najmilejša kritika konfiscirana, zahtevamo pa od naših poslancev, ako hočejo veljati za moše, da te besede na pristojnem mestu primerno komentirajo.

Nastop grofa Gleispacha in pa omenjenega sekijskega šefa nam kaže, po kakih načelih se vodi naša justična uprava, in kaže nam, komu se imamo zahvaliti, da je bil imenovan višjim državnim pravdnikom gosp. dr. Riegler. O političnem mišljenju dr. Rieglerja nas poučuje dejstvo, da je bil mož dlje časa predsednik nekemu nemškemu radikalnemu društvu. To društvo je imelo tako tendenco, da se je celo nemškimi birokratom zdelo neprimerno, da je avstrijski državni uradnik njega predsednik; zahtevali so torej, naj dr. Riegler odstopi, ki pa tega ni hotel storiti in ni odstopil, dokler mu ni justični minister to naravnost zapovedal.

Navedena dejstva pričajo, da se nemška birokracija ni ničesar naučila, in dasi je s svojo nerodnostjo privlekla državo že skoro do propada, se vendar ne popoljša. Ti sekijski šefi in višji sodni predsedniki mislijo, da živimo še vedno v letih 1850 do 1860 in vodijo državno upravo še danes po tistih zastarelih in povse plesnivih načelih, ter si domišljajo, da v teh načelih tiči kvintesenca vse modrosti. V tem, ko lazi in prosjači ministrski predsednik okrog Čehov in napenja svoje

možgane, da dobi kak lek za pomirjenje na Češkem, se kliče Slovencem, če zahtevajo, naj bo zanje nastavljeni višji državni pravdnik zmožen slovenskega jezika vsaj toliko, da bo razumel akte in mogel vsaj nekoliko zanesljivo opravljati svojo službo: „das ist eine Arroganz, das ist eine Unverschämtheit.“ Pač pravo čudo bi bilo, če bi se v očigled takemu postopanju justičnega ministristva ne poostriale razmere tudi na jugu, in če bi ne postale take, kakor so na severu. Nečemo dalje pridigovati tem gospodom. Ti so slepi, ker hočejo slepi biti in se gotovo ne bodo spremenili, dokler tudi pri nas ne bomo začeli postopati tako, kakor se postopa na Češkem.

V Ljubljani, 27. julija.

K položaju.

V soboto ima ministristvo sejo. Morda donese kaj podatkov glede bodoče taktike naše vlade. — „N. Tir. St.“ pišejo, da bode notranja politika počivala do 18. avgusta, to je do cesarjevega 70. godu. Vendar pa vlada ni brezdelna, nego pripravlja jesensko zasedanje državnega zbora. — Češki listi poročajo iz Krakova, da je konservativni del poljskega kluba sklenil, pogajati se s Čehi, zlasti s fevdalci, glede obnovitve ožje zveze v političnih vprašanjih. Pogoji te zveze se določijo natančneje kot doslej. — Češki listi poročajo tudi, da se do jeseni tudi brez Jaworskega obnovi desnica, seveda na temelju drugih (?) pogojev kakor dosedaj. Vlada se trudi, da bi obnove stare desnice onemogočila, ker se boji, da bo sicer zblizanje Nemcev in Čehov obteženo. Vlada bi rada sestavila druge stranke v večino, v nadi, da doseže tako prej mir. — Predsednik državnega zbora dr. Fuchs je v Altenmarktu poročal o položaju Dejal je, da ni izgubiti upanja, da se položaj izboljša. Nasilna sredstva ne morejo pomagati, zato pa je treba vedno in vedno poskušati, da se doseže edinstvo. Dotlej pa je k sreči na razpolago § 14. Večina desnice je vendarle tabor Avstrije. Avstrija ni danes več nemška

LISTEK.

Ne ubij!

Ruski pisal knez Dmitrij Golicein-Muravlin.)*

Dragi brat, pošiljam ti svoj rokopis. Spisal sem ga v težkih urah — v takih urah, kakoršne mi, hvala Bogu, naklanja osoda čim dalje redkejša. V svojem življenju sem skrnil samo eno pred teboj, in sedaj izveš še to. Zakaj sem to skrival pred teboj, — tega ti dobro pojasniti ne morem. Bržčas me je bilo sram, govoriti s teboj o tem, kar me je mučilo. In prevelikih bolesti itak ni možno spravljati v razgovor, dasi, kakor si gotovo opazoval, so nekateri ljudje zmožni, razgovarjati o svoji nesreči celo s prvimi, ki ga srečajo, toliko da ne na ulici, vpriči desetih neznanih obrazov, in sicer iz neke plitke duševne gizdavosti. Jaz pa sem molčal, in ti nisi slutil ničesar. Ti, ki mi stojiš blizu, ti, ki si moj.

*) Ta Goliceinova povest je bila spisana leta 1897. kot odgovor in kot protest proti nazorom, katere razvija grof Tolstoj v svoji „Kreutzerjevi sonati“. „Ne ubij!“ zastopa tudi docela nasprotno stališče kakor „Kreutzerjeva sonata“. Knez Golicein je zbudil s to svojo povestjo največjo senzacijo v literarnih krogih ter žel splošno priznanje. Njegova povest je prevedena že v najrazličnejše jezike; tu pa podajam še natančen slovenski prevod po izvorniku.

Prevajalka.

Morda porečeš, ko prečitaš to: „On je postopal prav, — kakor dober človek...“ Sicer pa verjemi, da mi ni potreba odbravanja... Nedvomno, prav sem imel.

Dolgo je ležal ta rokopis pri meni, a nisem se mogel odločiti, da ti ga dam. Pošljem pa ti ga sedaj.

Zadnjikrat — tega je jednajst let — sva prebila skupaj dolgo, cele tri mesece pred mojo poroko. Spominjaš se, kako lep čas je bil to za me! Bil je ta čas svitel, jako svitel. Predokušal sem srečo, kakor bi naju bodoče, tihe, trajne radosti že ozarjale s svojo svitlobo. Naju, to je mene in njo — Nadjo. Dokler se nisem seznanil z njo, sem mislil, da je nemožno najti človeka, ki bi bil kakor nalašč ustvarjen za mojo dušo. V njej sem našel vse, kar mi je bilo potreba. Spoznaval sem v njej nove poteze, in vsako pot sem občutil, v koliko mi je ta novost tisto neobhodno potrebno, po čemer sem hrepenel. Ko sva se sestala prvokrat (bilo je to pri kneginji Šavrovi, kamor sem prišel takrat na obisk), me je presenetila njena izredna krasota. Meni so jako ugajale njene oči, ki so bile tako ostre, tako odkritosrčne. In med tem, ko je njena mati z veliko zgovornostjo pripovedovala o Švicarski, se jaz, s primernim občudovanjem odgovarjajoč, nisem mogel odtrgati od teh očí, zročih na me s takim

izrazom, kakor bi hotele reči: „Čemu se hliniš, kakor da te Švicarska zanima?“

No, jaz sem bil pripravljen, še dolgo poslušati o bernskih medvedih in o genevskem dolgočasu. Bilo mi je prijetno, gledati Nadjo. Toda jaz sem se po mnenju kneginje kmalu dovolj nagledal, in zahtevala je od mene, naj ji povem svoje mnenje glede tega, je li je Rusiji Carigrada potreba ali ne.

Jaz sem odgovoril, se poslovil in odpeljal. Že na ulici sem se deloma oprstil Nadinega čara in parkrat sem se spomnil nelepih prstanov njene matere. Tri ure pozneje pa sem pozabil obedve.

Druzega dne sem se z njima sestala iznova. V gledališču namreč. Igrali so „Rusalko“. Po prvem dejanju sem vstal in ju zagledal. Sedeli sta v prvem nadstropju lož. Poklonil sem se; odzdravili sta mi z ljubeznivim smehljajem, jaz pa sem se takrat odločil, da grem k njima v ložo.

To pot ni napravila nujnost Nade na-me nikakega vtiska. Seveda, tudi jaz sem videl, da je bila graciozna in njeno lice jako lepo; no, vse to je stopilo na drugo mesto. V prvi vrsti me je mikal njen pogovor, ki ni bil tak, katerega je možno uganiti vselej že naprej, kakoršen je običajen mej dejanji. Kakor sem spoznal pri tej priliki, se je bilo z njo mogoče pogovarjati o vsem, in ne samo o glasbi, o vre-

menu in o Švici. Sicer pa je to ona sama potrdila jako odločno.

Ko sem jo vprašal: „Ali tudi pojete?“ je odgovorila takoj:

„Ne, ne pojem; igram na klavirju, nič bolje, nič slabše kakor druge, v gledališču sem precej redko, Patti sem slišala trikrat z veseljem, a v poslednji vojni ni bil ubit nihče mojih sorodnikov.“

Strme sem jo gledal.

„No, dà,“ pojasnila je ona; „odgovorila sem na vsa vprašanja, katera ste mi hoteli nedvomno staviti, — sedaj pa se moreva mirno razgovarjati.“

„Nadja!“ je ostro zaklicala mati.

Jaz pa sem hitel reči: „Nadežda Nikolajevna ima popolnoma prav.“

In začel sem dokazovati to jako dolgo, ker sem bil tako zmeden in se kakor nalašč nisem mogel spomniti nobenega, razven neumnega razgovora.

Zato pa je tudi moja bodoča tašča krenila na tir medaktnega pomenkovanja. Potem je brez prenehanja pripovedovala svojo biografijo. Vdova je, njen mož je umrl pred sedmimi leti vsled kapi, ona premore dve posestvi, ima v Moskvi hišo, ljubi Peterburg, kjer se je rodila, kjer je vzrastla in bila odgojena; za ves svoj svobodni denar kupuje razne državne papirje, Nadja je imela domačo odgojo, katera ni nič slabša, kakor odgoja v Smolnem. (Dalje prih.)

država, nego le zveza držav, ki je nastala vsled svobodne združitve narodov. Zategadelj pa treba sprave narodov. To je krščansko stališče. Končno je izjavil Fuchs, da če tudi nemška katoliška in krščansko-socialna stranka nista zedinjeni, pa vendarle skupaj lahko zmagujeta.

Kaj se godi na Kitajskem?

Upanje, da so poslaniki in drugi tujci v Pekinu vendarle še živi, usiha iznova. Najnovejša poročila zbuja bojazen, da so poslaniki in drugi tujci v Pekinu res „na varnem“, t. j. v grobeh. „Standard“ namreč poroča, da je visok kitajski uradnik v Čifuju 9. t. m. pisal svojemu sorodniku v Šanghaju, da se vrše v Pekinu boji neprestano, in da je le še 300 oseb v poslaništvih živih. „Daily News“ pa piše, da je kitajski tolmač angleškega poslaništva ušel iz Pekina ter povedal, da je bila takrat, ko je zapustil mesto, večina članov poslaništva pomorjena in položaj še živečih obupen. Sir Robert Hart je umrl 2. julija. Američanski poslanik, Conger, pa je pisal 4. julija pismo, ki je došlo v Tsientsin šele 21. t. m., in v katerem pravi: „Velika nevarnost je, da nas pomore vse. Rešitev mora priti kmalu, sicer bo prepozno“. Odtlej, ko je Conger to pisal, pa je minilo že 23 dnij! Sploh se zdi, da so se vršili spočetka t. m. v Pekinu ljuti poulični boji med pristaši raznih strank in raznih princev, v teh bojih pa so padli tujci. Tudi v Peterburgu ne verjamejo menda več, da bi bili poslaniki še živi, k večjemu če so njih življenje ohranili Kitajci zato, da porabijo tuje kot talnike. — Nesloga med vevlastmi je čim dalje večja. Te dni so sklenili v Taku zbrani admirali raznih vevlastij z večino glasov, da prevzamejo varstvo železniške proge od Tonkuja do Tsientsina Rusi. Angleški in američanski admiral sta pismeno protestirala. Američki predsednik Mac Kinley je sporočil kitajskemu cesarju, da Amerika ne bo pustila da bi se kršili njeni interesi na Kitajskem, ter se vojne proti oficijalni Kitajski ne bo vdeležila. Potemtakem bo Amerika, če ne bo drugače, pomagala celo Kitajski proti drugim! Zares, vedno lepše! Nemški cesar je govoril o krvavi osveti, Mac Kinley pa govori o mirovnem posredovanju in o ščititju samo lastnih interesov. Med tem se Kitajci pridno pripravljajo na veliko vojno. „Daily Telegraph“ poroča iz Cantona 24. t. m.: Namestnik podkralja Taksu je objavil razglas, v katerem sporoča besedilo cesarjevega dekreta, ki se glasi: „Izgubili smo Tsientsin. V Pekinu se delajo velike priprave. Miru ni možno doseči prej, dokler ne končamo vojne. Bojimo se, da bodo podkralji in guvernerji ščitili tuje poslanike tako, da bodo smatrali to za povod, skleniti mir, ter da bodo zanemarili obrambne odredbe. V tem slučaju nam bodo prinesle pokrajine brezkončno škodo. Zato pa se morajo energično pripravljati na defenzivo in ofenzivo; sicer morajo nositi posledice, ako bomo izgubili vsled njihove omahljivosti in napačnega postopanja kaj svojega sveta.“ Lihungčang ne pojde v Pekin, nego ostane v Šanghaju. Konzuli so mu izročili šifrirana pisma na poslanike v Pekinu. Lihungčang jih mora oddati. Bajje hoče počakati, da pridejo odgovori. No, potem bo čakal pač predolgo! Lihungčangu ne verjame nihče več in vse se smeje njegovi ponudbi, da napravi sam z 20.000 možmi mir, dočim hkratu trdi, da bodo vsi beli v Pekinu pomorjeni, ako se mu približa tuja armada!

Vojna v Južni Afriki.

Buri iz republike Oranje dajo pod svojim genialnim vodjo Dewetom Angležem že dva meseca toliko opravka, da ima več kakor polovica Robertsove vojske samo to nalogo, da lovi burske oddelke, ki podirajo železniške proge, trgajo brzovjavne žice in love provijantne kolone in vlake. Ti burski oddelki pa štejejo komaj 3000 mož. Minoli mesec so ujeli kar 800 Angležev yeomanry-skega polka in milice. Buri so jim slekli uniforme ter jim pobrali orožje, jih oblekli v stare burske cape in jih odvedli v Natal. Častnike pa so za vsak slučaj pridržali. Angležem primanjkuje namreč prav posebno častnikov. Te dni pa so blizu Roodevala vzeli Buri cel vlak, poln živih. V vlakcu pa je bilo 200 mož in dva častnika. Ker je bil tega kriv baje general Colville, ga je Roberts poslal na Angleško, njegovo 9. divizijo pa je razpustil ter jo razdelil med Hunterja in Methuena. Sedaj poskuša Roberts doseči kak uspeh proti transvaalskim Burom. 16.

t. m. je začel pomikati svoje čete po vahodu in severju. Generali, ki izvršujejo Robertsova povelja so, French z dvema brigadama na jugu, Polecarew v središču, Hamilton in polkovnik Mahon na severju. Buri so se umaknili proti Lydenburgu, kamor pojde tudi Krüger. Del Burov pa je ostal severno Bushveldta, da poskusi pretrgati angleške zveze. Divizija generala Carringtona, ki se je v aprilu s 5000 možmi izkrcal pri Beiri ter je premarširal vso Rhodesijo, je končno vendarle dospela do severne meje Transvaala ter je imela ob reki Selons bitko. Bajje je zavzela pozicije Burov z naskokom. Obe stranki sta imeli hude izgube. Sedaj bodo imeli Buri torej opravka tudi s Carringtonom, ki bo prodiral s severne strani. No, nič še ne kaže, da bi bili Buri vojne že naveličani, in da bi jim zmanjkovale poguma. Pač pa so Angleži — zlasti v Londonu — že na trnju ter vse komaj čaka, da bi bilo vojne konec. — Šele nedavno so poročali listi, da je lord Roberts bolehen in utrujen, sedaj pa je prinesel list „Indépendance Belge“ iz Londona brzovjavko, da bo Roberts poklican domov in nadomeščen z drugim vrhovnim poveljnikom. Roberts napreduje Angležem baje prepočasi, ker si radi vojne na Kitajskem, in radi vojne v severni Afriki želé že konca vojne v Južni Afriki. Toda kje naj Angleži vzamejo boljšega vojskovodjo kakor je Roberts? In kako dolgo pa mislijo še vojskovati se z Buri, ko je vendar guverner Millner že pred dvema mesecema trdil, da je vojne „prav za prav že konec“? Kakor Millner, se je motil tudi marsikdo drugi, dasi je poznal odpornost Burov. Angleži so poslali pred kratkim zopet 15.000 mož in parnik „Rembrand“ je naložil na Reki še 900 konj za Južno Afriko. Konca torej res še menda ne bo tako kmalu.

Dopisi.

Z dežele, 24. julija. (V orientacijo nas Slovencev.) Nemci v rajhu se neznansko množijo. Že morajo skoraj polovico živil kupovati. V pretečenih 25 letih so se pomnožili za 10 milijonov, v 10 letih se bodo od 60 na 70 milijonov pomnožili. Uštetni so seveda tudi slovanski delavci, katere Nemčija v ogromnem številu za svoje industrijalno in poljedelsko delo vsako leto dobiva, in ki se gotovo pomnožijo. Vsaka ped poljedeljske zemlje je tam zasedena. Nemška vlada je sama začela latifundije in fideikomise trgati. Vlada kupuje veleposestva ter naseljuje na njih kmete. Ali to je še vse premalo. Nemčija vidi, da je v zagati, da se ne more lahko razširiti, da ne more lahko pridobiti več poljedeljske zemlje. In to dela hud strah. Naj se znotraj še toliko okrepeča, vendar mora veliko ljudi telesno in duševno ginevati, če ni močnih srednjih stanov, dobrega kmeta ter meščana. Ti pa ne morejo biti, če je vse v industriji v delu, če so tri četrtine prebivalstva brez posesti, ali če mora iti vsako leto polovica milijona ljudstva v proletarijat. Kje dobiti več zemlje, je vprašanje, ki Nemce vznemirja. Kaj če pade Rusija nad Nemce? Trikrat toliko jih je več in 40krat več zemlje imajo in moderno puško zna vsak človek rabiti. Vse ima kolonije ali jih išče. Kaj bo iz Nemčije? Odlični nemški publicist, ki je razpravljal o tem, kako se naj nemški srednji stanovi okrepečajo, piše mej drugim sledeče: Naloga nemške zunanje politike je posneti iz tega, da nimamo dosti poljedeljske zemlje, da bi mogli izvršiti notranje reforme, konsolidacijo srednjih stanov, meščana in srednjega kmeta. Zaradi tega ni bodočnost našega naroda osigurjena, in nevarnost, ki nam po Slovanih, Tartarih, Mongolih preti, postaja vedno večja. Narod si mora več zemlje pridobivati in sicer v tej meri, kakor se množi, kakor rase njegova kultura in njegova činiteljska moč, če neče revno poginiti. To je naravni zakon; svetovna zgodovina ne pozna v tem izjeme. Kako velikanske dežele in ljudstva imajo Angleži in Rusi pod svojo oblastjo, ve vsakdo. A vedno pridobivajo nove. In Nemci, ki sicer niso tako številni, kakor Rusi, ki so pa duševno in nraevstveno drugim narodom naprej in Rusom tako, da jeden Nemec za 10 Rusov tehta, bi se dali zapreti v zagato in bi se odrekli vsakemu razvitju svojih moči? Ali ni gotovo, da nas mora ruski kolos streti, če ostanemo v tem razmerju? Lega našega ozemlja bila bi srečna sredi tega sveta, če bi majhna nemška domovina bila le ležišče korenin drevesa, od

koder bi isto zamoglo svoje veje raztegniti v širni izhod; ta zemlja pa je mišjelovka, če smo primorani samo v tem kotu zemlje ostati. Kaj nam pomaga naša višja kultura, naša sedanja premoč, če nima vse to torišča, da se razviti more. Mesto da z milijonom rok preminjamo puščave v paradize, obsojamo pol milijona k revščini in nedelavnosti, ali k nekoristnemu, človeka nevrédnemu delu, in porabljamu družega pol milijona zato, da prvega pol milijona ljudi v kordi drži, da se ne spunta. Mesto da bi svoje moči izrabljali v razširjenje naše kulture, naših spretnosti v izhodni Evropi, se kregamo doma, intrigramo, pišemo akte, delamo nebroj postav, sodimo hudodelstva, katerih je po večjem država kriva, ker ne pomaga ljudem do dela, ali jim celo iste zapira. V malih presledkih se bo nemštvo po 10 milijonih ljudi pomnoževalo. Vsak tak naraščaj ima v sebi moč, kako novo Nemčijo ustvariti v obsegu zdajšnjega rajha. Mesto da bi se temu mlademu življenju odprlo torišče, da svoje moči vežba in utrdi, kar bi človeško srečo potisočilo, obsojamo naraščaje ljudstva k gnjilobi. To slabi našo moč; duševna in telesna moč našega ljudstva gineva. Rusi postajajo leto za letom močnejši. Veliko sveta imajo, veliko ljudi, in še ga pridobivajo. In kakor nizko tudi ti Rusi, Tatari, Mongoli kulturno stoje, moderno bojno orožje znajo rabiti in nas po svoji velikanski moči v številu lahko zdrobijo. Torej za biti ali ne biti gre nemštvo. Če zgodaj ne storimo, kar je storiti, bo po preteku par desetletij stara naša domovina satrapija carske države. — Dotični publicist potem popisuje, kako Nemec v Ameriki in v južni Rusiji dobro kot kolonist dela, in obžaluje, da v Nemčiji toliko „lumpenproletarijata“ neproduktivno gine. On razpravlja o pojavu, da se v Nemčiji dosti slabotnih otrok rodi, ker proletarec spravlja največ le duševno in telesno slabotne otroke v svet. To vse pride od tega, ker ljudstvo ne najde primerne dela, ker ga je preveč. V zdravem ljudstvu, ki ima dosti torišča za vežbanje svojih moči, se slabotni otroci ne rodijo, ali le redko. Potem nasvetuje, naj si Nemčija mirnim potom, po zvezah z družimi, sosednimi državami, pridobi odprte meje v Rusijo. Kmalo se bo videlo, kaj potem nastane. Nemške kmetске vasi in nemška mesta v Rusiji nastanejo, in te kolonije bi bile mostovi v Malo Azijo in Syrijo in tam bi se ustvarila filijala Nemčije. „Samo trgovinske zveze nam Nemcem ne morejo trdno pridobiti teh dežel“. Z Rusijo se je treba baviti in dobro se je treba Nemcem informirati o njenih razmerah. Ali je res, kakor ruski in nemški pisatelji o Rusiji pišejo, da Rusi svojega polja ne morejo v redu držati, da se tam ne samo pridelki leto za letom zmanjšujejo, ampak tudi humus, površje poljedeljske zemlje, ali ni res? Če je res, potem je naša prokleta dolžnost, da prevzamemo mi Nemci oskrbovanje te velikanske žitnice Evrope. Če pa to ni res, in ni res, da bi Rusi iz svojih moči ne mogli dobiti moderne industrije, in če je vse neresnica, kar se piše o podkupljivosti ruskih uradnikov, o popačenosti ruskega plemstva ter popovstva in ruskih kmetov, in če stojijo Rusi na isti kulturni višini, potem velja: Fuius Troes! Potem se pojdemo Nemci solit, potem bo naša uloga skoraj doigrana. Za temi Rusi je Kitajska s 360 milijoni prebivalcev, ki hočejo moderni tehniki postati, ki imajo vse spretnosti za to, na drugi strani pa stoji svetovna moč Angleške in orjaške zedinjene ameriške države. — a —

Josip Torbar †.

Po kratki ali težki bolezni umrl je včeraj zjutraj v Zagrebu jeden najodličnejših in najzaslužnejših rodoljubov na slovenskem jugu: predsednik jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti gospod Jos. Torbar. Pokojnik se je rodil dne 1. maja 1824 v Krašicah v jastrebarskem okraju. Posvetil se je duhovniškemu stanu, ali vse svoje življenje je deloval največ le na šolskem in na kulturnem polju. Že kot mlad duhovnik je prijel za pero. Urejeval je več let „Katoliški List“ in „Gospodarški List“ ter sodeloval pri raznih družih, zlasti pri „Književniku“, ki sta ga izdajala Rački in Jagić.

Leta 1850. je začel svoje blagoslovljeno delovanje kot srednješolski učitelj, na katerem polju je z daljšimi presledki deloval

40 let. Torbar je leta 1853. sam popustil službo, ker ga je vlada hotela prestaviti iz Hrvatske, l. 1867. pa ga je Rauch, ko je odstranil iz službe 18 profesorjev, začasno penzioniral. Ko je prišel l. 1873. na krmilo Mažuranić, je bil Torbar zopet imenovan ravnateljem zagrebške realke, na kateri je potem deloval, dokler ni šel leta 1891. v pokoj. Na tem zavodu je deloval zlasti v prvih letih, največ s Slovenci. Erjavec, Tušek, Lipež, Jelovšek, Magdić, Stožir, vse te in druge je Torbar pridobil za svoj zavod.

Na znanstvenem polju je Torbar deloval z velikim uspehom. Lahko se reče, da je on vstvaril hrvatsko prirodoslovno znanost, kajti on je začel orati ledino na tem polju. „Rad jugoslovanske akademije“ je priobčil celo vrsto temeljitih znanstvenih razprav Torbarjevih, s katerimi si je pridobil pokojnik tudi zunaj svoje domovine ugled in priznanje.

Odkar je bila po velikodušnosti biskupa Strossmayerja ustanovljena jugoslovanska akademija, je bil Torbar jeden najmarljivejših njenih delavcev. Po Daničićevem odhodu je akademija l. 1872. izvolila Torbarja svojim tajnikom, leta 1891. pa svojim predsednikom.

Tudi v politično življenje je posegel Torbar, in sicer se je vojeval pod zastavo sedanje „Obzorove“ stranke. Bil je l. 1861., 1865., 1866., 1867. in 1875. člen hrvatskega sabora, v katerem je stal mej tistimi bojevniki za narodne pravice, ki so se zbirali okrog velikega Strossmayerja.

Torbar je bil vzrasel v idejah in nazorih ilirizma, in je ostal do svoje starosti zvest idealom svoje mladosti. Ž njim je izgubil hrvatski narod jednega najboljših sinov, slovenski narod jednega najboljših prijateljev.

Bodi plemenitemu možu, vzornemu rodoljubu in učenjaku zemljica lahka in ljub spomin!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. julija.

— Brezobraznost. Minoli teden prejeli smo od raznih somišljenikov v Kamniku poročila, da se nahajajo letos mej spoštovanimi hrvatskimi letovičarji tudi nekateri posamezni gospodje, ki si dovoljujejo popolnoma neumestno zabavljanje proti naši stranki in zlasti ščujejo proti našemu listu na najnedostojnejši način. Ker smo bili prepričani, da velika večina Hrvatov ne more odobravati takega počenjanja, nismo priobčili nobenega nam poslanih dopisov. V nedeljo pa smo prejeli v hrvatskem jeziku pisano zalepko s podpisom „Hrvati u Kamniku“. Anonimni pisac obsipa v tej zalepki naš list s surovimi, s prav prostaškimi insultami. Toliko moštva in poguma ta pisac seveda ni imel, da bi se bil podpisal z imenom pod svoje pisanje. Ta brezobraznost anonimnega pisaca je dala povod, da smo potem priobčili najmilejši vseh prijatih dopisov, v katerem se je izrekla prav za prav samo želja, naj bi se v interesu dobrega razumevanja cenjeni hrv. gostje ne vtikali v naše domače boje. Odgovor na to je bila cela vrsta anonimnih dopisnic, zopet polnih psov, ki kažejo, da se je mej spoštovane hrvatske goste vtihotal tudi neki pobalin. Tako dopisnico smo prejeli tudi včeraj, in sicer se glasi skoro dobesedno tako, kakor tisti dopis, ki ga je sinoči priobčil „Slovenec“. Seveda je dopisnica zopet anonimna, pisava pa je popolnoma tista, kakor na oni prvi impertinentni zalepki, ki je dala povod, da smo priobčili najmilejši vseh dobljenih dopisov. Jasno je torej, da je dopisnik „Slovenec“ identičen s pobalinskim pisacem anonimnih dopisnic. Ta človek je najprej zdražbo delal, zdaj bi se pa rad še nekaj šopiril. S takimi individui se seveda ne bomo prericali, ker bi bilo izpod našega dostojanstva. Povemo mu samo, da je nam vsak dostojen Hrvat vedno dobro došel, kakor ljub brat, da pa pobalinov prav nič ne potrebujemo. Ker smo prepričani, da hrvatski gostje v Kamniku niso v nobeni zvezi s počenjanjem jednega ali dveh neotesancev, poslali smo dotične anonimne dopisnice g. župniku M. Meštoviću, ki nas je zagotovil, da on in njegovi prijatelji se čisto nič niso vtikali v naše politične zadeve, da se bodo vedeli varovati takih ljudi, ki v njihovem imenu pisarijo anonimne sramotilne dopisnice, potem pa imajo še to predrznost, da nam hočejo dajati lekcije, kako se z gosti ravna-

Za ljudi tacega kalibra, kakor je „Slovenčev“ dopisnik in pisac anonimnih dopisnic, se pri nas pač ne bo nihče pulil, ker smo vajeni samo dostojnih in omikanih gostov.

— Vedno internacionalni. Naši klerikalci ne zamude nobene prilike, pokazati, da nimajo prav nobenega smisla za našo narodno stvar, za narodno osamosvojenje in narodno kulturo, nego da so oni le slovenski govoreči agentje nemških in laških voditeljev mejnarodnega klerikalizma. To priča tudi shod Leonove družbe v Mariboru. Naši slovenski klerikalci so si sicer pred nekaj leti ustanovili svojo slovensko Leonovo družbo. Ustanovili so jo z velikansko reklamo, bahato so pripovedovali, kaj da bo vse storila, ali zdaj iščemo zaman le najmanjši sled te družbe. Slovenska Leonova družba ni razvila niti najmanjšega delovanja. Znano nam je tudi, zakaj ga ni razvila. Zato ne, ker nimajo pri celi družbi nobenega človeka, ki bi bil sploh zmožen tudi za najskromnejše znanstveno delo. Naši klerikalci ne znajo drugega nič, kakor zabavljati in razdirati, sicer pa so poosobljena nevednost in nesposobnost in se blamirajo z vsako napravo, pri kateri ni liberalne inteligence. Ker slovenska Leonina ne more od sebe dati ni najmanjšega znaka življenja, šli so slovenski duhovniki trumoma na občni zbor nemške Leonove družbe. Ta občni zbor se je vršil v Mariboru, torej v mestu, kjer nemška Leonova družba sploh nima ničesar iskati, in nam izpričuje, da so slovenski klerikalci, na čelu jim „rodoljubna duhovščina“, v vseh najvitalnejših vprašanjih solidarni z nemškimi klerikalci. Taka solidarnost je pa mogoča samo v tem slučaju, če se je slovenska duhovščina odpovedala vsem narodnim idealom, in če je vse njeno narodnjaštvo sama hinavščina. Da je temu res tako, o tem so pač že prepričani tudi najširši krogi, saj vidijo, le redkokdaj kakega posameznega duhovnika pri narodnem delu, v obče jih vidijo samo pri delu za svojo osebno korist, in za zagotovitev njih gospodstva, in to v znamenju internacionalizma. Družega posebno zanimivega ni o tem shodu nič omeniti, zakaj, to pač ni posebno zanimivo, da je zaupnik goriškega kardinala povedal, da ima nemška Leonova družba namen, iskati šele načela, in nove trdne cilje tudi slovenskim klerikalcem, iz česar izhaja, da dr. Pavlica in njegovi somišljeniki še sploh nimajo načel in ne vedo kaj hočejo — kajti to je že znana stvar. In če je rekel dr. Pavlica, da smo v Avstriji vsled pomanjkanja misli in načel kakor izgubljeni, mu tudi priznamo, da velja to za njegovo stranko v polni meri.

— Cesar v Gorici. Slavnostni odbor je definitivno sklenil, da bo sprejem cesarja na kolodvoru v Gorici, ne na deželni meji, ker je ta slovenska. V izvrševalnem odboru sedi samo eden Slovenec, vsi drugi člani so Lahi. To izključenje je za vse Slovence skrajno žaljivo. Slovencem gre v tem odboru vsaj polovica članov, a če Lahi v to ne privolijo, naj odstopi tisti jedini Slovenec, ki so ga volili v ta odbor.

— Boj v farovžu! Od nekoč se nam piše: Ljubila sta se, kakor mož in žena. On je skrbel, da ni bilo v hiši pomanjkanja, ona pa, da je bil ljubljenec z vsem preskrbljen, samo o časih, ko se je šla kuhati učiti, kar se je štirikrat zgodilo, ni bil dragi z vsem preskrbljen. Leta minejo, ljubezen postaja hladnejša, na nebu družinskega življenja prikažejo se oblaki nevihte, in ker je ravno najsoparnejši čas, se bliska in treska. On dobi pisker in ponvo na mazi-ljeno glavo, tako da bi imel kmalu drugo tonzuro, ona pa čuti njegove osnažene in prirezane nohte v obrazu, tako, da jej krvavi pot po licu brli. Odpovedana je ljubezen, dragi župnik, išči si drugo oskrbnico, tvoji kaplančki naj v gostilni žive — ljudstvo naj pa posnema dejansko pokazani nauk v ljubezni in potrpežljivosti. Mi verni kristijani moramo pa gledati take surovosti, ne da bi zamogli se istih rešiti. Kraj dogodka pove uredništvo iz prijaznosti istemu, kateri se hočejo pokoriti, ali posnemati farovško krščansko ljubezen.

— Umrli je v Kranju posestnik gosp. Valentin Prevč, nekoč župan v Kamniku in dež. poslanec, v starosti 74 let.

— Otvoritev češke kočice na Grin-tovcu se je včeraj izvršila prav sijajno. Udeležnikov je bilo nad 200, mej njimi kacic 80 dam in gospodov s Češkega. Prišlo je pa tudi mnogo domačega ljudstva.

Ljubljanski občinski svet sta zastopala župan Hribar in nadinženir Žužek. Navzočini so bili tudi ves odbor „Slovenskega planinskega društva“ in načelniki raznih podružnic. Kočo je blagoslovil župnik Aljaš. Govorili so načelnik češke podružnice prof. Chodounski, svetnik deželnega odbora češkega Mares, župan Hribar, dr. Jerabek, zastopnik Prage, pisatelj Meško in drugi. Mej udeležniki je bila tudi odlična češka pisateljica gospa Gabrijela Preisova. Češke dame so vse udeležnike izvrstno pogostile. Obširnejše poročilo sledi.

— Litijska podružnica sv. Cirila in Metoda bo zborovalo v nedeljo t. j. 29. julija 1900. popoldne ob 5. uri v gostilni pri g. Oblaku v Litiji. Načelnštvo vabi k obilni udeležbi.

— Na Storeški ravni nad Bohinjskim jezerom je pasel nad štirideset let pastir Šimen. O njem piše „Plan. Vestnik“: Ko je letos zopet gnal čredo na planino, ga je ujel dne 26. junija meseca potoma oni hudi naliv, ki je napravil zlasti v zgornji Bohinjski dolini mnogo škode ter pokvaril malone vse planinske poti. Stari Šimen se je prehladil pri tem tako zelo, da so ga morali dva dni pozneje prinesiti v dolino, kjer je kmalu umrl. Zanimalo bode vsakega, ki je poznal ta protitip vseh pastirjev, da si je nabral za svojega pastirjevanja premoženja več tisoč goldinarjev, in sicer največ z ruvanjem čemerike, ki so jo pred več leti obilo izvažali iz Bohinja, dalje s kopanjem cijana ter z nabiranjem smole. Gostilnice je črtil vse.

— Športno društvo Maribor. Mariborski Slovenci ustanovili so si društvo za izvrševanje različnih športov v najširšem pomenu besede. Na podlagi c. kr. deželni vladi štajerski predloženih, in po isti potrjenih pravil skliče se v kratkem občni zbor. Društvo more pristopiti vsak, brez razločka stanu in spola, kot redni član, ako izvršuje kaki šport, ali pa kot podporni član. Sprejemna znaša enkrat za vselej eno krono, letnino določa vsako leto občni zbor. Letnina podpornih članov je polovica letnine rednih članov. Društvo se bo velike Slomškove slavnosti v Ponikvah dne 5. avgusta korporativno vdeležilo. O važnosti športa in pomenu društvenega izvrševanja športov za moderno, nervozno, v mestih večinoma sede svoj posel opravljajoče človeštvo razpravljali bomo enkrat prihodnjič.

— Iz Št. Petra v Sav. dolini se nam piše: V nedeljo po večernicah bode v šoli pouk: 1. O čebelarstvu (Gerstnorgovi in zadružni panji, prezimovanje itd.). 2. O sad-jereji (vrste za naše kraje, pomlajenje in gnojenje dreves). 3. O vinoreji: Pouk o plesnobi, žveplanje grozdja; zadnje pokaže se praktično v šolskem vrtu. Napredka željni kmetovalci in šoli odrasli mladeniči, kakor tuji dobrodošli. Na večer pri „Miheljaku“ pogovori pod „lipo“ in splošna zabava.

— Pevsko društvo „Nabrežina“ prosi društva, katera niso dobile prijavnice za vdeležitev slavnosti blagoslovljenja društvene zastave dne 8. in 9. septembra, in katera bi se rada vdeležila te slavnosti, naj to neljubo pomoto blagovole naznaniti odboru.

— Pevsko bralno društvo „Ilirija“ pri Pobegih poleg Kopa priredi v nedeljo, dne 29. julija ob 5. uri popoldne v prostorih „Konsumnega društva“ s prijaznim sodelovanjem pevskega društva „Zrinjski“ iz Dekani in „Svoboda“ iz Sv. Antona veselico s plesom. Čisti dohodek je namenjen za nakup društvene zastave. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na nedeljo, dne 12. avgusta t. l.

— Toča je 22. t. m. pobila v Zgor-njem in Spodnjem Lošnju pri Srednji vasi. Škoda se ceni na 6000 K.

— Utonil je v Kostanjevici Fr. Bakšič z Golega vrha pri Raki, ko je v Krki konje kopal.

— Požar. Dne 22. t. m. je gorelo pri posestnici Neži Klinc v Kleniku pri Vačah. Škode je 6000 K.

— Raz okno je padla na dvorišče služkinja Leopoldina Goršak pri kavarnarju Ulriku Schmidtu na Resljevi cesti v Levčevi hiši, ko je snažila okna. Padla je dva metra globoko in se je pri tem precej poškodovala.

— Nezgoda. Franc Schifferer, kurjač na južni železnici, pripeljal se je včeraj ob polu 11. uri s tovornim vlakom iz Trsta. Na postaji je odpenjal stroj, ko je bil še v

malem diru. Grabež stroja ga je zgrabil in vlekel za seboj kakih 6 korakov. Schifferer se je držal pa za grabež tako močno, da ni prišel pod stroj. Bil je sicer poškodovan, toda poškodbe so le lahke.

— Voz se je splašil. V sv. Florijana ulicah puščajo kmetje pred gostilnami neuprežene vozove. Ta nedostatek je mestni magistrat že skušal odpraviti, pa so se gostilničarji temu uprli, in tako je ostalo vse pri starem. Včeraj je pustila neka posestnica pred Briskijevo gostilno v teh ulicah prazen tovoren voz, kateri je prišel navzdol v tek in je drdral po ulicah in pritekkel v vrata c. kr. strokovne šole, katera so se poškodovala.

— Pobegniti je hotel danes zjutraj prisiljenec Ignacij Anghoeser, ki je delal v novih Levstikovih ulicah. Paznik je tekel za njim in ga je vjel.

* Gdčne. gimnazistke na Dunaju se pri letošnji maturi niso kar nič izkazale. Za maturo se jih je oglasilo 11, a le 4 maturantije so napravile izpit, druge so odstopile, ali padle. Vladni svetnik Halm-schlag je ta neuspeh že naprej prorokoval svojim učenkam, ki so večino leta ostale — doma ter se je pripetilo večkrat, da je prišla v šolo le ena učenka ali pa da je izostala celo kar vsa šola. Neuspeh letošnje mature je ljubitelje ženskih študentinj precej ostrašil. Tudi v šestem razredu je bil uspeh sramoten. Vseh učenk je bilo le 6, a dovršile sta ga samo — 2. Gdčne. gimnazistke torej v vstrajnosti in v znanju vendarle ne morejo konkurirati z gimnazijsti, dasi so vse bogate in z vsem preskrbljene!

* Rešilnice za pijance. Nižjeavstrijski deželni zbor je sklenil, da se naj sprejemajo pijanci v dvoru Prandhof pri Mühl-dorfu. Siromaki se sprejemajo brezplačno, imoviti plačajo vsak dan 3 K. Bolna oseba mora biti pripravljena lastnovoljno vstopiti. Sprejemajo se samo takšni pijanci, ki niso hudodelniki in se še morejo ozdraviti. Pri sprejemu se taka oseba natančno preišče. Denarja, tabaka in alkoholičnih stvari ne sme imeti. Tudi tisti, ki bolnike obiščejo, ne smejo imeti kaj takšnega pri sebi. Tri tedne bolnik sploh ne sme sprejemati posetov. Kot ležiteljnih sredstev se poslužujejo vzdržka pijač in tabaka; npravno-nabožna vzgoja, lečenje z vodo, primerno delo, močnata hrana, branje, telovadba. Za hrano se daje: k zajutreku 03 l mleka, žemlja, juha s kruhom; za obed 03 l juhe, 10 dkg govede s prikuho; za večerjo mlečna ali močnata jed, enkrat v tednu 105 dkg mesa s sočivjem, v nedeljo in praznik opoldne juha, pečenka, močnik, zvečer svinjina. Kruha do sitega. Dvakrat mesečno v kopel. Spat se hodi po leti ob 9. uri, po zimi ob 8. uri zvečer, vstaja se po leti ob 6. uri, po zimi pa ob 7. uri. Zdravljenje traja najmanj 6 mesecev.

* Oficirska surovost. Iz Stockeraua poročajo: Kmet Schmied ima v bližini konjeniške jezdarnice svoja polja. Prav vis à vis jezdarnice ima njive z žitom. Minuli petek so povedali Schmiedu posli, da se učé ulanci jezdit po — žitu in ne po pesku jezdarnice. Hlapci so proti temu sicer protestirali, a vojaki so jih zmerjali in jim grozili s palicami in sabljami. Schmied, ki vsled neke operacije ne more hoditi, se je dal v soboto peljati k svoji njivi, in res, vojaki so jezdarili zopet po njegovem žitu. Schmied se je pritožil pri voditelju vojakov, ritmojstru baronu (!) Erlangerju, a ta ga je ošabno zavrnil. Kmet je na to ritmojstra vprašal, kako se piše, da bo mogel napraviti pritožbo, a baron mu ni hotel niti odgovoriti. To je kmeta razjezilo in začel je barona-neomikanca zmerjati. No, baron je vzel sabljo in vsekal kmeta po glavi. Baron je menda pozabil, da so tlačanski časi že minili.

* Sin Böcklina blazen morilec. V Curihu je sin slavnega slikarja Böcklina, Hans Böcklin napadel z nožem svojo ljubico ter jo nevarno ranil. Kakor poročajo, da j Hans Böcklin že dalje časa duševno bolan. Oče ga je izročil zdravniku, da ga pošlje v blaznico, a temu je blaznik ušel ter šel morit svojo ljubico.

* Angleški zdravniki samo režejo. Švicarski oddelek rudečega križa javlja iz johannesburške bolnišnice o delovanju angleških zdravnikov v južnoafričanski vojni: Mi smo zaprečili mnogo amputacij, ker tukajšnji zdravniki režejo vse. Cesar ne store burske kroglice, izvršita nož in žaga

umetnikov v rezanju z one strani kanala. V tem oziru so Angleži silno zaostali. Polne so ladje vojakov z odrezanimi udi. Pa je žalosten pogled! Švicarji pa tudi tožijo, da jim Angleži krađejo zdravniške potrebščine.

* Velika nesreča na železnici. Na osebni postajališču Saizu pri Št. Mihelu sta se zaletela drug v drugega dva tovorna vlaka s tako silo, da je bilo troje strojev in sedem vagonov popolnoma razbitih. Železniško osebje je poskakalo pravočasno z vozov ter se rešilo. Vzrok nesreči je bila napačna zmena.

Književnost.

— Mittheilungen der Erdbeben-Commission der Kais. Akademie der Wissenschaft in Wien. XVIII. Allgem. Bericht und Chronik der im Jahre 1899 innerhalb des Beobachtungsbereiches erfolgten Erdbeben zusammengestellt von dr. Edmund v. Mojsisovics w. M. d. K. Akad. (Mit 2 Kartenskizzen.) Wien 1900. Za Kranjsko in Goriško Gradiško je poročeval prof. Ferdinand Seidl v Gorici. Njegovo poročilo po doposlanih podatkih obsega celih 52 drobno tiskanih stanij. Za Dalmacijo je poročeval prof. Albin Belar, vodja potresnega opazovališča v Ljubljani. Vsa knjiga obsega 163 strani ter so zbrana v njej poročila o potresih v vseh cislitvanskih deželah. Najobširnejše in najtemeljitejše je poročilo g. prof. Seidla, ki je imel na razpolago na Kranjskem 206, na Goriškem in v Gradiški pa 79 dopisovalcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gradec 27. julija. Trboveljska premogarska družba naznanja, da s 1. avgustom podraži ceno premoga, češ, da tako pokrije izpadek, ki je nastal vsled povišanja delavskih mezd.

Dunaj 27. julija. Predno pojde začetkom avgusta dr. Körber v Ischl, bo poklicanih k cesarju več merodajnih voditeljev parlamentarnih strank.

Petrograd 27. julija. V Kalakanu so Kitajci zaplenili mnogo tovorov čaja v vrednosti 10 milijonov rubljev, ki je bil last raznih ruskih trgovcev.

Pariz 27. julija. Kitajski poslanik se je izjavil, da je šele v 19 dneh pričakovati, da pride odgovor poslanika Pichona na vladno brzojavko.

Pariz 27. julija. Uradni list prijavlja dekret, s katerim se prepoveduje izvažanje orožja in municije na Kitajsko.

London 27. julija. Iz Šanghaja se poroča, da se je v Pekinu začelo 15. junija gibanje proti tujcem. Vojaki in bokserji so pred katedralo napadli kristijane in ubili 16 misijonarjev in 200 drugih oseb. Poslaniki so še tisti dan odposlali kacic 40 slug, da obveste konzule v obmorskih mestih, ki bi to najprej sporočili, a sluge so bili vjeti in po strašnem trpinčenju usmrčeni. Avstrijska legacija je bila 22. junija razrušena.

London 27. julija. „Daily Graphic“ javlja, da je angleška vlada dobila od kitajskega cesarja brzojavko, v kateri prosi za nje posredovanje. Angleška vlada še ni odgovorila, ker dvomi, da bi bil cesar podpisal to brzojavko.

London 27. julija. Iz Honkonga se poroča, da je prišel tja neki laški misijonar, ki je sporočil, da so bili škof in trije duhovniki v Kumanu umorjeni. Došli misijonar se je rešil na ta način, da se je dal kot mrlič v krsti nesti v Honkong.

London 27. julija. „Daily Telegraph“ poroča, da so Japonci pri Šanghajvanu v veliki bitki sijajno zmagali.

London 27. julija. Kolosalni premogokopi na otoku Formoza gore. Sodi se, da so jih vžgali Kitajci.

Narodno gospodarstvo.

— Razpis prodaje. Ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku namerava prodati stare kovine, železo, jeklo, baker, pak-fong, cink in raznotero drugo staro blago, kakor usnje, odpadke volnenega in bombaževnega blaga, plahte itd. Natančnejši znamenek blaga, ponudbeni vzorci se dobe pri imenovanemu ravnateljstvu, katero jih tudi vpošlje proti povrnitvi poštne. Poudbe je vposlati najkasneje do dne 30. julija 1900.

— Trtne bolezni na Dolenjskem. Zadnji čas pojavila se je na Dolenjskem, zlasti v Belikrajini, nevarna trtna bolezen, tako imenovani „črni palež“ ali kozavost. Ta bolezen je posebno letos močno nastopila. Ker je ta hujša od peronosperne in grozdne plesnobe, treba je pravočasno skrbeti, da se kolikor mogoče hitro zatrt. Ta nova bolezen, napada močno vse trtne dele; dveletni in enoletni les, listje in grozdje; največjo škodo napravi seveda na grozdju. Napadeno listje je, kakor bi bilo sežgano, les je izdobljen, jagode pa dobe črne pege in se posuše. Ta bolezen pokončuje se na ta način, da dveletni in enoletni les mažejo z raztopino 40 kilogramov zelene galice v 100 litrov vode, kateri se doda še 1 do 2% žveplene kisline. Napadeni deli se mažejo potem, ko se trta obreže, torej od jeseni do pomladi; na vsak način pa se more mazanje ponoviti 10 do 14 dni predno prične trta brsteti. Ker pa glive, kakor peronospora, grozdna plesnoba, črni palež itd. na listju prezimijo, bilo bi jako umestno, če bi se vsako leto odpadlo listje, rožje in drugi trtni odpadki, kakor tudi nerabni les kar v vinogradu sežgali. Na ta način bi se ne uničili sami ti trtni škodljivci, marveč tudi zalega drugih na pr. kiseljaka itd. Kakor poroča „Kmetovalec“, je deželni odbor kranjski že potrebno ukrenil, da se v takih krajih, kjer te bolezni leto za letom nastopajo, vpeljalo gori omenjeno sežiganje. Seveda morajo vinogradniki tudi paziti, da pri cepljenju jemljejo cepiče le popolnoma zdravih trt, ker se ravno s cepiči take bolezni raznašajo na vse strani.

Protib zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (10-30)

lekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umri so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 20. julija: Marija Habič, delavka, 60 let, otrpnenje možgan.

Dne 21. julija: Marija Pusel, premogarjeva hči, 3 leta, vnetje sopil. — Vinko Rupnik, cestarjev sin 1¹/₂ leta, prisad.

Dne 22. julija: Ana Kunaj, delavka, 35 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Julij	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempe-ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
26	9. zvečer	736.0	23.6	brezveter.	jasno	0.0 mm.
27	7. zjutraj	736.5	19.0	brezveter.	jasno	0.0 mm.
	2. popol.	736.0	32.8	sr. jvzhod	jasno	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 23.4°, normale: 19.9°.

Dunajska borza

Skupni državni dolg v notah	97.50
Skupni državni dolg v srebru	97.15
Avstrijska zlata renta	115.60
Avstrijska kronska renta 4%	97.25
Ogrska zlata renta 4%	115.30
Ogrska kronska renta 4%	90.95
Avstro-ogrške bančne delnice	1703. —
Kreditne delnice	665.50
London vista	242.82 1/2
Nemški drž. bankove za 100 mark	118.57 1/2
30 mark	23.70
30 frankov	19.33
Italijanski bankovci	90.50
C. kr. cekini	11.38

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-tužno vest, da je naš nepozabni soprog, oziroma oče, tast in ded, gospod

Valentin Prevc

zasebnik in posestnik

danes dne 26. julija, ob 1/7. uri zjutraj, po daljši in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočce, v 74. letu svoje starosti, udan božjo voljo, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnikov se vrši v soboto, dne 28. t. m., ob 1/6. uri popoldne iz hiše št. 170 v Kranju.

Sv. maše se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev. (1495)

V Kranju, dne 26. julija 1900.

Marija Prevc, soproga. — Alojzij Prevc, postajenačelnik c. kr. drž. železnic, Valerijan Prevc, asistent c. kr. priv. južne železnice, sina. — Urbanija Prevc, Sil-vija Lah, Riharda Prevc, Viktorina Tav-čar, hčere. — Alojzij Tavčar, c. kr. re-akčni profesor, Evgen Lah, mag. tajnik, zeta. — Vida Lah, Danica, Živko Tav-čar, vnuki.

Slovenskega stenografa

vsprejme takoj

notar Hudovernik v Kostanjevici.

Plača po dogovoru. (1496-1)

Hiša

v Štepanovi vasi št. 28

se radi bolehnosti lastnika takoj proda.

V hiši je gostilna z vrtom.

Kupci naj se obrnejo na Jurija Še-petavca v Štepanovi vasi. (1491-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž**. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Auseee, Isl, Solnograd, Zell ob jezernu, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezernu, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomesto in v Kočevje**. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža**. Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Auseee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovi varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezernu, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pon-tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovi varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Bu-dejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja**. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Od-hod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Lju-bljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-deljah in praznikih. (1305)

Majhen (rujav) pes

ki nosi marko št. 508, se je izgubil. Najditelj se prosi, da bi ga oddal v novi vojašnici proti primerni nagradi. (1489)

Na vrtu hôtela „Pri slonu“

danes v petek in jutri v soboto
dunajski komik-pevec

Jožef Steidler

iz Danzerjevega Orfeja
s svojo družbo.

Najudaneje vabita (1490)

Jožef Steidler. Gab. Frölich.

G. Zl. Firm. 208. Einz. I. 313/1.

Beschluss.

Die Eintragung des Erlöschens der Firma

„Ignaz Žargi
trgovina z mešanim blagom“

in das Register für Einzelfirmen wird bewilliget, der Vollzug dem Registerführer aufgetragen und die Kundmachung dessen veranlasst.

K. k. Landes- als Handelsgericht Laibach

Abth. III., am 20. Juli 1900.

(Sklep. Vpis prenehanja firme „Ignaz Žargi, trgovina z mešanim blagom“ v register za posame firme se dovoljuje, izvršitev naroči se voditelju registra in oskrbi razglasitev. — C. kr. dež. kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. julija 1900.) (1484)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se dobiva samo (1393-3)

v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februarja 1899.

L. Kres, mlekarija.

Št. 102/Pr.

Službi praktikantov.

(1452-2)

Pri deželnem knjigovodstvu in pri deželni blagajnici kranjski izpraznjeno je po-cno mesto praktikanta z adjutom 1000 K na leto.

Prosilci za jedno teh dveh mest vložte naj svoje prošnje

do 8. avgusta 1900. leta

pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani. Prošnje morajo biti opremljene s krstnim listom in s spričevali o dovršenih študijah. Oziralo se bo le na one prosilce, ki doka-žejo, da so dovršili kako srednjo šolo ali pa nižje razrede kake srednje šole, vrhu tega pa kako trgovinsko šolo, ter da so večji slovenskemu in nemškemu jeziku v govoru in pisanju.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 19. julija 1900.

Slovenici pozor!

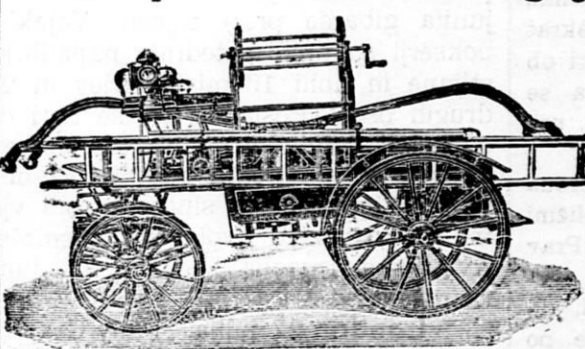
Zahtevajte posod
nogatice, rokatice,
jopiče in vse vrste
pletenin iz

D. Hribar-jeve tovarne

To domače blago je
trpežno, ceno in se
kost z vsakim drugim
izdelkom bodist ka-
tereleti konkurence.

Slovenski trgovci.

Prva slovanska c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovjše konstrukcije, s sesalno in tlačilno odprtino na obeh straneh ter s patentom proti zmizlini, parnih strojev, cevij, čelad in pasov, kmetijskih strojev in peronospera brizgalnic itd.

R. A. Smekal

Czech-Moravsko Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu

priporoča slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo bogato zalogo. — Cene brez konkurence. — Ugodnosti izvanredne dovoljene. — Uzorci in ceniki brezplačno. — Ustmeni pogovori na zahtevo. — Pošiljajte franko na vsak kolodvor.

Z velespoštovanjem (391-33)

Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Pod Trančo št. 2.

30 Veliko zalogo

Klobukov

Najnižje cene. Najvišje cene.

priporoča J. Soklič.

Pod Trančo št. 2.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakeršna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamenujejo. Pri zunanjih naročilih blagovni naj se vzorec vposlati. 30

Josip Reich

likanje sukna, barvarija in kemična spiralnica

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 30

Postrežba točna. — Cene nizke.

Avgust Repič, sodar

Ljubljana, Kolizejske ulice št. 16 (v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne sode

po najnižjih cenah. 30

Kupuje in prodaja stare vinske posode.

Svilnato blago

največja izber in najnovjše črno in barvasto, za cele obleke in bluze

priporoča 30

Alojzij Persché

Pred škofijo št. 22, poleg mestne hiše.

Fran Detter

LJUBLJANA, Stari trg št. 1.

30

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamosenzice in mlatilnice, katere se dobivajo v zlic njih izbornosti ceno. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Ign. Fasching-a vdove

30

ključavničarstvo

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpriprostejših kakor tudi najfinejših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za obklade z pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvršé.